

Ola Lönnqvist

ÅRTAL I SÖDERKÖPINGS STADS HISTORIA

Forntiden	Gravfält vid Mariehov, Tåby m fl Ramunderborgen Fornborgar vid Mariehov, Braberg m fl Ljunga och Skönberga gravfält
512	Strider mellan göter och svear (tveksam ortförläggning)
800-900-talet	Pålningen vid Stegeborg ev till skydd för Söderköping Göta virke, enligt datering i slutet av 1990-talet
1000/1100	Gravar under Drothems sakristia
1171	Skönberga kyrka inviges
1186	Underlag för stadens 800 års jubiléum
1200-talet	Drothems sakristia
1200-tal början	Hospitalskvarns troliga tillkomst, ev tillhörig klostret
1220-talet	Kungligt beslut om städer i Sverige bl a Söderköping
1220-talet	Datering av trähus funna vid Rådhusstorget
1235	Franciskanerkonventet grundas
1250-talet	Rådhus I
1250	Drottning Katarina Sunesdotters testamente
1251	Valdemar Birgersson krönes i Linköping (eller i Söderköping)
1253	Köpebrev Svantepolk Knutsson, Götulf Ryss och S:t Laurentii församling
1253	Götulf Ryss är den förste belagda borgmästaren, ordföranden i rådet, i staden
1254	Enligt en uppgift grundar Magnus Ladulås stadens kloster
1270	Herremöte då Uppsala domkyrka flyttas
1276	Rådsmöte i Söderköping i närvaro av danska ombud
före 1277	S:t Görans hospital
1278	Magnus Ladulås och Valdemar Birgersson överlägger i staden
1280-talet	Vissa anser att Magnus Ladulås lät uppföra klosterkyrkan
1281	Drottning Helvigs kröning
1281	Ingjald, gardian, föreståndare, och Torsten, lektor, verkar i klostret, den senare troligen vid klosterskolan
1281	Söderköpingsborgarna accepterar Birger Magnusson som tronarvinge
1281	Enligt vissa källor brinner staden, enligt andra inte
1282 ca	Tideman anges som guldsmed i staden
1285	Mynthus, sedan belagt i perioder t o m 1617
1287/93/98	Söderköpings sigill
1290/95	Söderköpings stadslag
1291	Pest drar genom staden
1293	Gjord/Gyrdeo borgarfogde
1294	Svantepolk Knutsson blir lagman
1294	Förste kände föreståndaren för hospitalet, Johannes Sacerdos
1296	Årtalet på S:t Laurentii kyrka
1300-talet	Under århundradet beslutas att minst hälften av rådets medlemmar skall vara svenskar
1302	Birger Magnussons och Märta's kröning
1305	Ev drabbas staden av brand
1307	Äldsta dokumentet med Drothems kyrka nämnd
1314	Borgarna ger Birger Magnusson ny trohetsed
1325 ca	Drothems långhus
1327	Förmyndarregeringen för Magnus Eriksson stadfäster i Söderköping Sodermannalagen
1330 före	Helgeandshuset, vid nuv Klosterkvarn, upprättas
1335	Arnolphus, den förste, korrekt enligt Ljung, kände kyrkoherden i S:t Laurentii kyrka
1340-1342	Daniel Laurentii, den förste kände kyrkoherden i S:t Ilians kyrka
1342	Magnus, kyrkoherde i Skönberga
1347	Magnus Eriksson i staden den 12/3

1349	Sune Östensson skolmästare
1349-50	Digerdöden drar genom landet
1359	Den 18/11 befäster Magnus Eriksson sin funktion som kung på en riksdag i staden
1364	I mars behärskar Albrekt av Mecklenburg Stockholm, Nyköping, Söderköping och Kalmar, dvs de städer som hade flest tyska invånare
1367	Adam är förnamnet på den första belagda borgmästaren i staden
1374	Heliga Birgitta på lit de parade i stadskyrkan, hennes forne biktfader Mattias var präst i Söderköping
1374	Toste, vice curator, den förste kände prästen i Drothems kyrka
1380	Förste kände föreståndaren för helgeandshuset, Henrik Joarsson
1380	Staden brinner och enbart S:t Egidii/Ilians kyrka räddas
1387	Äldsta kända avskriften av Magnus Eriksson stadslag av 1352, Söderköpingsversionen
1389	Drottning Margareta insättes som svensk regent på ett möte i staden, dvs före Kalmarunionens tillkomst
1393/94	Stockholmarna plundrar Söderköping
1393/94	Staden drabbas ev åter av brand
1399	Hälles räfsteting ang undandragna skattegoods
1400	Staden översvämmas
1405	Johannes Haquini Tre Sparrar, skolmästare, senare ärkebiskop
1405-10 ca	Johannes Hildebrandi Kruse elev, introducerar senare de första glasögonen i Sverige
1418	Genom våld drabbas staden av brand
1431	Esbjörn Ludvigsson byfogde
1434/35	Engelbrekt kallar befolkning på sin sida, så även i Söderköping
1436	Kyrko- och herremöte, Engelbrekt fred med Erik av Pommern
1437	Karl Knutsson håller herremöte och gör upp med landets inre fiender
1439	Möte mellan Karl Knutsson och Nils Stensson
1441	Kyrkomöte som bl a grundar Uppsala universitet
1447	En ny bro närmare nuvarande Hagatorget
1458	Äldsta dokumentet som namnger Lillån
1472	Riksrådsmöte i klostret
1482	och även 1559, men ev tidigare och senare, fanns vid S:t Laurentii kyrka en sk själagård
1482	Äldsta skriftliga dokumentet som namnger Stora gatan
1494	Magdalena, dotter till Karl Knutsson Bonde, kung tre gånger, begravs i klostret
1494	S:t Laurentii kyrka brinner
1497	Biskop Tidemansson återinviger S:t Laurentii kyrka
1498	Söderköping brinner
1505	Rättegång under ledning av Svante Sture och några rådmän
1506	Uppfördes ett teaterstycke vid skolan, ett av de första i landet
1510	Skänker stadens borgare altarskåpet till S:t Laurentii kyrka
1512	Tillverkades altarskåpet i Drothems kyrka
1513	Söderköpings urgamla stadsprivilegier bekräftas vilken sedan sker åtskilliga gånger
1517	Kristian II brandskattar Söderköping
1520	Danskarna sätter upp galgar och hänger motståndare utefter stadens infarter
1522	Lübeckska flottan i hamnen under Gustav Vasas ledning
1523	Stormannabröllopp och politiska diskussioner
1523	Gustav Vasa tvingar flera rådmän och borgare att flytta till Stockholm, bl a borgmästaren Anders Simonsson
1523-25	Biskop Hans Brask har landets fjärde tryckeri i staden
1524	Gustav Vasa på besök
1525	Gustav Vasa på besök
1527	Reformationsriksdagen planerad till Söderköping
1527	Klostret stänges
1529	Nicolaus Canuti, den förste lutherske kyrkoherden i S:t Laurentii
1530-talet	Hela skärgårdsflottan sammandrogs till Söderköping och enades i en gemensam organisation
1531	Helgeandshuset slås samman med hospitalet till ett hospital

1537	Johan III föds på Stegeborg
1540-1584	Tåby är prebende till rektor i Söderköping
1543	Dacke passerar Söderköping
1556	Claudis Bothvidi rektor i Söderköping. Efter honom torde samtliga rektorer vara kända.
1566	2 präster, 67 borgare, 37 majestäts tjänare och 18 adelns tjänare finns enl mantalsregistret i staden
1567	Brännes staden ned av danska trupper under Daniel Rantzau, eller bränner svenskarna själva ned staden
1567	Stadens första rådhus brinner ned
1571	2 präster, 138 borgare, 50 båtsmän och knektar, 13 kungl majestäts tjänare och 10 frälsets tjänare finns i staden enl taxeringslängden till Älvsborgs lösen
1571	Beslut om nytt rådhus
1575	Kung Johan III uppmanar staden uppföra rådhuset
1580 ca	De sista bröderna i klostret lämnar Söderköping
1580	Johan III i staden
1580	Pest
1582-84	S:t Laurentii kyrkas klockstapel bygges, ev med arbetskraft från kungens slottsbygge i Stegeborg, under ledning av Anders Börjesson
1584	Johan III har rådslag i staden i slutet av året
1585	Gunilla Bielke från Liljestad gifter sig med Johan III
1586	Johan III i staden
1587	Rådhus II uppföres
1590	Frantz Zander, den förste kände organisten i S:t Laurentii
1595	Riksdag under vilken den protestantiska tron stadfästes, onsdags-bröllopets följder regleras, det första samtida tryckta protokollet
1598	Hertig Karl håller möte och ställer upp sina trupper utanför staden
1599	Johan Arensson, den förste kände apotekaren i staden
1602	En smittosam sjukdom sprides
1612	Danskar härjar i staden
1622/24	Pest
1635-1637	Erik Jönsson Dahlberg elev i stadens skola
1671	Karl XI i staden
1671	Så kraftig vårflood att alla broar förstörs
1675-1687	Erasmus Rizander, den förste postmästaren
1679	Uppges att det fanns 8 broar och spångar över åarna i staden
1684	Översvämning, vattennivån markeras i S:t Laurentii kyrka
1690	Rådhuset repareras
1691	Uppges att omlastning måste ske vid Bagge skallen, Mem, för att varor på mindre fartyg skall kunna nå Söderköpings hamn
1710	Kraftig vårflood
1710/11	Stor pest, 211 personer avlider
1719	Magnus Gabriel von Block inleder brunnsverksamheten
1723-27	Söderköpings rätt att vara stapelstad upphör och överföres till Norrköping
1730 o 1734	Rådhuset repareras
1754	780 invånare
1757	Fabrikör Stenkula startar en spinnskola i staden
1770	Magistraten flyttar från rådhuset pga dess dåliga kvalitet
1773	Rådhus II rives
1774	Brunnsprivilegier av Gustav III
1775	Gustav III besöker brunnen
1777	Barnaskola
1777	Rådhus III inviges
1781	Det gamla skolhuset, från medeltiden, får sin andra och tredje våning
1784	Översvämning
1787	Hospitalet flyttar till Vadstena

1786-1787	Siste föreståndaren för hospitalet, Carl Johan Ollonberg
1788	Drothems nuvarande klockstapel
1788	830 invånare
1791	696 invånare enl mantalsregistret
1800 ca	På medeltida grund uppföres nuv Å-caféet, senare läkarvilla, lokal för frälsningsarmén mm
1802	Den gamla altartavlan i S:t Laurentii kyrka målas av Pehr Hörberg
1805	870 invånare
1806	Staden får stadsphysicus, läkare
1809-1861	Gamla gymnastiken i bruk som skola tack vare borgmästare Nordling i Malmö
1810	819 invånare med 190 hushåll
1810-1832	Göta kanal bygges
1817	Rektors rätt att examinera för universitetet upphör
1817-1819	Brunnsladan uppföres
1820	Mulchska testamentet till fattigskolan
1820-1856	Fattigskola, Lancasterskola och senare Folkskola i Bergskvarteret 4
1820-1825	Vice pastor C J Stahre, den förste kände läraren i fattigskolan
1820-1839	Den högre skolan kallas Lägre Lärdomsskola, efter att tidigare varit Trivialskola
1823-1856	Johan Olof Lagberg läkare vid Brunnen
1830-tal	Ca ett dussin gatulyktor (ca 1900 omkring 65 st)
1830	Särskild brandordning
1830-talet	Lindnerska, senare Forsemanska gården, tillkommer, ett exempel på en hållgård/handelsgård, tidigare troligen kallad den Sandbergiska gården och Muncks gård.
1832	Invigning av östgötadelen av kanalen i närvaro av kung Carl XIV Johan som intar lunch i borgmästarbostaden, nuv bokhandeln
1837	Lillån börjar ev kulverteras
1837	1059 invånare
1839-1843	Den högre skolan benämnes Lägre Läroverk
1842	Lagberg och kallvattensanstalten
1842	Folkskolestadgan, men Söderköping avvaktar fem år med skolans införande
1843-1857	Den högre skolan benämnes Apologistskola
1846	Statligt beslut om näringsfrihet innebär att skråväsendet upphör och handelsbodan kan öppnas utanför städerna
1847	Folkskola
1847	Handels-, fabriks- och hantverksförening bildas, övertog delvis det upphörda skråväsendets funktioner.
1848	Grundades bokhandeln, enligt osäkra uppgifter redan 1815
1850	1280 eller 1298 invånare
1851	Smittkoppspestepidemi
1852	Den förste officielle stadsläkaren
1852-1859	Söderköpings Tidning
1853	Koleraepidemi
1855	I Rådhus III finns även polisstation och telegrafstation
1856-1905	Folkskola bedrivs i det sk Gamla Folkskolehuset vid Vintervadsskolan
1857-1887	Den högre skolan kallas Lägre Elementarläroverk
1859	Det s k Blomqvistska huset vid Rådhusstorget står färdigt
1859	Baptisterna besöker staden som första frikyrka
1860	Söderköpings Allehanda
1860	Rödsotsepidemi
1860-talet	Ett par poliser
1860-talet	Lillån börjar kulverteras
1860-talet	Hagaparken tillkommer
1860-talet	S:t Laurentii nuvarande begravningsplats anlägges
1860-talet	Muren runt S:t Laurentii kyrka rives
1860	Erik Rehnberg startar sin spritverksamhet i staden
1861	Läroverket flyttar från nuv muséet och gamla gymnastiken till skolbyggnaden vid Ågatan

1862	De i landet fastställda nya kommunallagarna förändrar styrelsen även i Söderköping
1862	Staden får barnmorska
1862-1879	Söderköpings Nya Tidning
1862-1970	Stadsfullmäktige styr staden
1863	Småskolan, som förberedande till folkskolan, inrättas
1865	Brandväsendet omorganiserar
1865-1910	Nuv Klockargården fungerar som epidemisjukhus
1865	Sjukhus i den sk Förmansgården
1866	Fattigvården omorganiserar
1866	Stadens förste tandläkare
1867	Rehnberg flyttar in i fastigheterna vid Rådhusorget
1867-1905	Nils Engelbrekt Nyström stadsläkare, och ansvarig för byggandet av lasarettet
1870-talet	Jordborrning för vatten sker.
1870-talet	Kreatursvallen börjar användas som marknadsplats
1875-78	Ny brandordning. Nattbevakning med 4 tornväktare i Rådhusornet. En nattvakt patrullerade gatorna. 1878 slopades allt tutande varje kvart och ropande varje timma.
1877	Stadens första kreatursmarknad på Hästtorget, senare på Kreatursvallen
1877	Översvämning
1878-1930	Reguljär ångbåtstrafik med Gryt. (Första båten S:t Ragnhild och sista Söderköping)
1879	Kyrkbänksavgifterna slopades
1879	Skönbergaskolan bygges med Frans Gustaf Torstensson som dess förste lärare
1879-1948	Söderköpings Posten
1881	Sjukhuset i Bykvarn inviges
1882/83	Telefon till Norrköping
1883	Baptistförsamlingen bildas
1884	Drothems kyrka restaureras hårdhänt
1884	Söderköpings Arbetareförening inviger sin lokal, i modern tid Auktionskammaren vid Ågatan, men tidigare bl a biograf
1887-1904	Den högre skolan nämnes Lägre Allmänt Läroverk
1890-talet	Promenadstigar anlägges i Ramunderskogen
1893	Metodisterna får egen lokal
1893	Brunnslasarettet bygges
1893-1966	Smalspårig järnvägsförbindelse med Norrköping
1894	Kastenhof bygges av Erik Kasten Kastensson, läroverkslärare, grosshandlare, stadsfullmäktiges ordförande mm. I huset inrymmer senare apotek, poststation, järnaffär, tidningsredaktion och tryckeri, skrädleri, jordbrukskassa, bokbinderi mm
1895-1931	Söderköpings Tidning
1897	Elimkapellet vid Munkbrogatan bygges
1897	Klockstapeln vid S:t Laurentii kyrka får tre klockor, vägande 2330 kg, 1195 kg resp 690 kg.
1898	Brunnskyrkan invigs
1900	Velocipedstadga
1900	1922 invånare
1900 ca	Skönbergagatan blir den första gatan med trottoar
1900-1910	Strandskonungen av sten vid Storån bygges ut, finns belagd ca 100 år tidigare
1900-1904	Kooperationen Viljan drives, föreståndare Emil "Snapphanen" Ström (1872-1950)
1901	Belysnings AB Tomten förser staden med belysning och el
1902	Tingshuset uppföres
1903	Gunilla Bielkes lusthus flyttas till Skansen i Stockholm
1904-07	Egna hems området bebygges
1904-1907	Den Åströmska flickskolan och Läroverket sammanslås och blir statlig samskola
1905	Den första majdemonstration i staden blev organiserad av järnvägsrallarna
1905	Erik Rehnberg avlider
1905-1977	Folkskolan, senare kallad Vintervadsskolan, i drift som skola. Bygges om till bostadshus
1906	S k lekstuga vid Morfars kulle (gamla vattentornskullen) med plats för familjelekar,

	löpning och bollsparkning
1906-1966	Smalspårig järnvägsförbindelse med Valdemarsvik
1907-1918	Samskolan blir kommunal
1907-	Söderköpings konsumtionsförening tar över efter Viljan
1907/08	Söderköping får permanent biograf i Arbetareföreningens lokaler (initiativtagare Carl Sundberg, musiker Ernst Stening och herr Kalén, Ingeborg Johansson, syskonen Rydvall)
1909	De första arkeologiska utgrävningar i samband med Stadshotellets tillkomst
1909-1911	Stadshotellet uppföres
1910	Samskolan flyttar till nuv Bergaskolan
1910	Nytt epidemisjukhus
1910	2118 invånare
1910	Byggmästare Hjalmar Rosengren arbetar för att bevara stadens gamla miljöer
1911	Finns en allmän sjuk- och begravningskassa i staden
1911	Blomqvistska husets källarplan som inrymt lager för Rehnberg blir nu Saluhall
1911	S:t Persgården blir kyrkoherdebostad
1913	Asfaltmackadam och gatstensbeläggningar uppträder parallellt
1913	Beslutas om byggande av idrottsplats, nuvarande Vikingavallen
1912	Gustav V besöker staden
1915	Gamla Prostgården får annan funktion bl a konditori
1917	Bildas Söderköpings Idrottssällskap
1917	Erik Rehnbergs företag går upp i det statliga sedermera benämnda Systembolaget
1918	S:t Laurentii församling utökas med Bossgård
1918	Sionskyrkan bygges
1918	S:t Ragnhilds Gille bildas
1918-1933	Samskolan blir Kommunal Mellanskola
1919	Fattigstugan och Mulachska huset börjar kallas ålderdomshem
1919-1922	Vid Mellanskolan finns ett Samgymnasium
1920-talet	Folkets hus bygges. Ungefär samtidigt fungerar Lekarbacken som Folkets park
1920-talet	Korskullen blir hembygdspark
1921-1928	Albert W Gustafsson, stadens förste överlärare
1922	Staden indelas i kvarter och de urgamla tre kvarteren blir stadsdelar
1922	S:t Ragnhilds Gille sätter upp en minnestavla över Brasks tryckeri
1926-1928	De större byggnaderna på Storängen uppföres som vårdhem för utvecklingsstörda varvid verksamhet i Broby flyttas
1929-31	Nytt ålderdomshem bygges
1930-1968	Mellanskolan blir Samrealskola
1931	Gymnastikhuset vid Kommunala mellanskolan, numera Bergaskolan, bygges
1935 ca-1955 ca	Söderköpings Stads yrkesskolor med Schwerin-Hagbergiska Husmodersskolan
1937	STF och Gillet inleder vandrarhemsverksamhet i Grindstugan vid Korskullen
1938	Reningsverk
1940	Översvämning
1940	2783 invånare
1940	Evaporator grundas
1940-talet	Den sk Utomplanen bidrar till att behålla stadens äldre miljöer
1941	Två pensionärshem bygges
1941	Konsumbutiken vid Rådhusstorget byggs om
1941	S:t Ragnhilds Gille startar tältplats vid Korskullen, Gilleskullen
1946	Med Anders Öster upphör borgmästarfunktionen i staden
1950-talet	Brunnen har även verksamhet vintertid
1950	S:t Laurentii församling firar sitt 700 års jubiléum
1950	Söderköpings IS blir distriktsmästare i bandy
1951	Söderköpings maskingrävning börjar sin verksamhet
1952	Drothems och Skönberga församlingar tillföres Söderköpings kommun
1952	Mangelgården blir vandrarhem
1953	Gustav VI Adolf förlägger del av sin Eriksgata till staden
1953	Filmen Körkarlen, med Georg Fant, filmas i staden
1958-1967	Bertil Ljungstedt, först distriktsöverlärare och senare den förste rektorn för det samlade skolväsendet i staden

1962	Rådhusalen renoveras för att få 1700-tals stil
1962	Makroplast startar sin verksamhet
1962/63	Ramunderskolan tillkommer som samrealskola
1964	Fix trikåindustri flyttar in i f d Mjölcentralen
1965	En runsten inmurad i S:t Laurentii kyrka hittas och placeras vid kyrkan
1966	Den första kommunalt organiserade barnomsorgen startar i nuv Solrosens förskola
1966	Grundskolan införes i staden
1967	Elektromontage startar sin verksamhet
1970	Tingsverksamheten flyttar till Norrköping
1971	Aspvedens kommun och Söderköpings kommun sammanslås
1973	Sista året då all förvaltning för staden ligger kvar i Rådhus III
1973	F d Tingshuset tas i bruk som förvaltningsbyggnad
1974	Stegeborgs kommun och Söderköpings kommun sammanslås
1974	Åke Svanhed kommunens första kommunalråd
1975 ca	Kommunal Vuxenutbildning startar
1978	S:t Ragnhilds Gille inrymmer Stadshistoriskt museum i det gamla skolhuset, senare åldersdomshemmet och slutligen folkbiblioteket
1977-1978	Broby flickhem blir grundskola och den nya Skönbergaskolans bygges
1978-1979	Astrid Lindgrens bok om Madicken filmatiseras delvis i Söderköping
1979-1980	Utgrävningar i Drothems kyrka varvid gravar från 1100-talets början hittas
1980-talet	Stadsarkitekt Jan-Erik Pernes och byggnadsinspektör Sivert Norrman inleder sitt samarbete för att bevara stadens miljöer
1980-1982	Bergaskolan tillkommer, först som insprängd i Ramunderskolan, och sedan i den gamla samrealskolan och Brunnslasarettet
1981	Teater Svthercopiae grundas och uppför ett krönikespel om Drottning Hellvigs kröning 1281
1982	Vuxengymnasium inom den Kommunala Vuxenutbildningen
1985	Servicehuset Blå porten inviges
1986	Staden firar 800 års jubiléum under närvaro av Carl XVI Gustaf och drottning Silvia
1987	12638 invånare varav i staden 6477
1988	Söderköpings Guiders ekonomiska förening tar över driften av Mangelgårdens vandrarhem
1992	Kommunal barnomsorg och skolverksamhet samordnas politiskt och ledningsmässigt följande år
1992/93	Hagskolan inrymmer i f d vårdhemmet Storängen varifrån de tidigare boende flyttat
1995	Nyströmska gymnasieskolan inviges av utbildningsminister Ylva Johansson med Christer Hjorth som dess förste rektor
1995	Begreppet stad får åter användas, dock ej i officiella sammanhang, för kommunen
1995	Lasarettet tas i bruk som ungdomsgymnasium
1997	S:t Laurentii kyrka firar sitt 700 års jubiléum
1999	Kommunens politiska och tjänstemannaorganisation omorganiseras och bl a upphör byggnadsnämnden som särskild nämnd
1999	Stinsen, informationscentrum och bibliotek, inviges
2003	Söderköpings IS och IK Ramunder går samman till Söderköpings IK
2003	Kommunen passerar 14000 invånare
2004	Silon vid kanalhamnen blir lägenheter